Һагай

Биринчи вәһий вә хәлиқниң инкаси

1 Дариус падишаниң иккинчи жили, алтинчи
айниң биринчи күни, Пәрвәрдигарниң сөзи Һагай
пәйғәмбәр арқилиқ Шеалтиәлниң оғли, Йәһуданиң
валийиси Зәруббабәлгә һәм Йәһозадакниң оғли, баш
каһин Йәшуаға кәлди: —□
2 Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар
мундақ дәйду: —
Бу хәлиқ: «Вақти кәлмиди, Пәрвәрдигарниң өйини
қуруш вақти техи кәлмиди» — дәйду.□
3 Вә Пәрвәрдигарниң сөзи Һагай пәйғәмбәр арқилиқ
келип мундақ дейилди: —

□ **1:1 «Дариус падишаниң иккинчи жили, алтинчи айниң биринчи күни»** — «Дариус падиша», йәни «Дариус Хиспастес» (миладийәдин илгәрки 521-485-жиллар). Бу күн миладийәдин илгәрки 520-жили, 29-авғуст еди. «Алтинчи ай» — Муқәддәс Китапта жил, айлар тилға елинғанда, Йәһудийларниң кона календари бойичә һесаплиниду («Тәбирләр»ниму көрүң). **«алтинчи айниң биринчи күни»** — һәр айниң биринчи күни һейт болатти, Йерусалимда бу сөзни аңлиған кишиләр бәлким аз болмиса керәк. **«баш каһин Йәшуа»** — «каһин» муқәддәс ибадәтханида пухралар үчүн мәхсус қурбанлиқни көйдүргүчи хадим. □ **1:2 «Бу хәлиқ: «Вақти кәлмиди, Пәрвәрдигарниң өйини қуруш вақти техи кәлмиди» — дәйду»** — муқәддәс ибадәтханини қайта қуруш хизмити 15 жил илгири башланған еди, бирақ хәлиқ башқа әлләрниң тәһдитигә учрап, қуруш хизмитидин қол тартқан еди («Әзра», 3-5-бапларни көрүң).

4 Бу өй техичила харабә турса, бу силәр тахтайдин
безәлгән өйлириңларда яшайдиған вақитму?□
5 Мана, Пәрвәрдигар мундақ дәйду: —
— Қиливатқиниңлар үстидә көңүл қоюп
ойлиниңлар!
6 Териғиниңлар көп, жиғивалидиғиниңлар аз;
Йәйсиләр, бирақ тоймайсиләр;
Ичисиләр, бирақ қанмайсиләр;
Кийисиләр, бирақ һеч қандақ иллимайсиләр;
Иш һәққи алғучи болса,
Худди иш һәққини төшүк һәмянға салғанға
охшаштур.■
7 — Самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәрвәрдигар мундақ дәйду: —
Қиливатқиниңлар үстидә көңүл қоюп ойлиниңлар!
8 Таққа чиқип, яғачни елип келиңлар, өйни
қуруңлар; шундақ қилсаңлар Мән униңдин
хурсән болимән, шан-шәрәпкә еришимән, — дәйду
Пәрвәрдигар.
9 — Силәр көпни күттүңлар, мана, еришкиниңлар
аз болди; уни өйгә епкәлгиниңларда, Мән уни
пүвләп йоқаттим; бу немә үчүн? — дәйду самави
қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар —
— Чүнки Мениң өйүмниң харабә болғиниға қаримай,
өз өйүңларни *селишқа* жүгүрүшүп жүрүватисиләр.

□ **1:4 «тахтайдин безәлгән өйлириңлар»** — «тахтайдин безәлгән» дегән бу сөз Тәвратта пәқәт Сулайман қурған муқәддәс ибадәтханиниң безилиши вә «Йәһоаһаз падиша»ниң ордисиниң безилишини тәсвирләш үчүн бир қетим ишлитилгән. Шуниңдин көримизки, хәлиқләр бәлким муқәддәс ибадәтханини қурушқа 15 жил илгири тәйярлиған яғачни һазир өз өйлирини безәш үчүн ишләтмәктә. Шуңа уларниң икки гунайи бар еди: (1) Худаниң өйини қурушни кечиктүрүш; (2) Худаниң өйи үчүн тәйярлап қоюлған яғачни өз өйлири үчүн ишлитиш. ■ **1:6** Қан. 28:38; Мик. 6:14, 15.

10 Шуңа үстүңларда асманлар шәбнәмни бәрмәйду,
зиминму һосулини бәрмәйду;□ ■
11 Мән зиминға, таққа, зираәтләргә, йеңи
шарапларға, зәйтун мейиға, тупрақниң
үндүрмилиригә, инсанларға, мал-варанларға вә
қоллардики барлиқ әҗирләргә қурғақчилиқни
чақирдим.□
12 Шуниң билән Шеалтиәлниң оғли Зәруббабәл һәм
Йәһозадакниң оғли баш каһин Йәшуа вә хәлиқниң
қалдисиниң һәммиси Пәрвәрдигар Худасиниң
авазиға, шуниңдәк Пәрвәрдигар Худасиниң һагай
пәйғәмбәрни әвәтиши билән, униң сөзлиригә қулақ
салди; хәлиқ Пәрвәрдигар алдида қорқти.
13 Андин Пәрвәрдигарниң әлчиси һагай
Пәрвәрдигарниң хәвирини хәлиққә йәткүзүп:

— «Мән силәр билән биллидурмән» — дәйду
Пәрвәрдигар, — деди.
14 Вә Пәрвәрдигар Шеалтиәлниң оғли, Йәһуданиң
валийиси Зәруббабәлниң роһини, шундақла
Йәһозадакниң оғли, баш каһин Йәшуаниң роһини
һәм хәлиқ қалдисиниң һәр бириниң роһини
қозғиди; улар самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәрвәрдигар Худасиниң өйигә келип ишлиди.
15 Бу Дариус падишаниң иккинчи жили, алтинчи

□ **1:10 «Шуңа үстүңларда асманлар шәбнәмни бәрмәйду»** — шәбнәм, болупму 8- вә 9-айда пишидиған мевә яки ашлиқни йегиләштин сақлашта муһим роль ойнайду. ■ **1:10** Қан. 28:23

□ **1:11 «Мән зиминға, таққа, зираәтләргә, ... қоллардики барлиқ әҗирләргә қурғақчилиқни чақирдим»** — «қурғақчилиқ» (ибраний тилида «хорәб») һәм «харабә» дегәнләр бир-биригә охшап кетидиған сөзләр — Худаниң өйи «харабә» болса, уларға «хорәб» (қурғақчилиқ) болиду.

айниң жигирмә төртинчи күни еди.□

2

Иккинчи вәһий — риғбәтләндүрүш

1 Йәттинчи айниң жигирмә биринчи күни,
Пәрвәрдигарниң сөзи һагай пәйғәмбәр арқилиқ
келип мундақ дейилди:□
2 — «Шеалтиәлниң оғли, Йәһуданиң валийиси
Зәруббабәлгә, Йәһозадакниң оғли, баш каһин
Йәшуаға һәмдә хәлиқниң қалдисиға сөз қилип
улардин: —
3 «Араңлардин әйни чағдики шан-шәрәптә болған бу
өйни көргәнләрдин ким бар? Силәр һазир униңға
қандақ қарайсиләр? Нәзириңларда у һеч немигә

□ **1:15 «Бу Дариус падишаниң иккинчи жили, алтинчи айниң жигирмә төртинчи күни еди»** — һагай бешарәт берип, хәлиқ Худаниң өйидә иш башлиғичә 23 күн өтти. Бу вақит һосул жиғидиған пәсил болғачқа, иш бәлким һосулни жиғип болғандин кейин башланған. □ **2:1 «Йәттинчи айниң жигирмә биринчи күни»** — бу күн «кәпиләр һейти» («кәпә тикиш һейти»)ниң әң ахирқи күни болуп, хәлиқниң көп бир қисми Йерусалимда болған болуш керәк.

әрзимәйду, шундақму?» — дәп сориғин. □
4 — Бирақ һазир, и Зәруббабәл, җасарәтлик бол, —
дәйду Пәрвәрдигар, — Йәһозадакниң оғли, баш каһин
Йәшуа, җасарәтлик бол; зиминдики барлиқ хәлиқ,
җасарәтлик болуп ишләңлар, — дәйду Пәрвәрдигар.
— чүнки Мән силәр билән биллидурмән, — дәйду
самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.
5 — Мисирдин чиққан вақтиңларда силәргә әһдә
қилған сөзүм вә Мениң Роһум араңларда туруп
кәлди; һәргиз қорқмаңлар.
6 Чүнки самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәрвәрдигар мундақ дәйду: —
— Йәнә пәқәт азғина вақиттин кейин Мән асманлар,
йәр йүзи, деңиз һәм қуруқлуқни тәвритимән; □ ■
7 Мән барлиқ әлләрни тәвритимән; нәтиҗидә
әлләрниң сәрхил әтивар нәрсилири елип келиниду.
Мән мошу өйни шан-шәрәпкә толдуримән, — дәйду
самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.

□ **2:3 ««Араңлардин әйни чағдики шан-шәрәптә болған бу өйни көргәнләрдин ким бар? Силәр һазир униңға қандақ қарайсиләр? Нәзириңларда у һеч немигә әрзимәйду, шундақму?»** — Сулайман падиша салған һәйвәтлик муқәддәс ибадәтхана (миладийәдин илгәрки 587-жили) Бабил тәрипидин вәйран қилинған. Бу вақиә Һагай сөз қилған вақиттин 67 жил илгири болғачқа, әсли ибадәтханиниң шан-шәриви йеңи ибадәтханиға қарайдиған бәзи бовайларниң есидин чиқмиған болуши керәк. «әйни чағдики шан-шәрәптә болған бу өй» вә «униңға қандақ қарайсиләр?» дегән сөзләр испатлайдуки, Худа нәзиридә мәйли Сулайман қурған яки бу вақиттики хәлиқ қурған ибадәтхана болсун, һәр иккисини «бир» дәп һесаплайду. □ **2:6 «... асманлар, йәр йүзи, деңиз һәм қуруқлуқни тәвритимән»** — мошундақ сөзләр башқа пәйғәмбәр язмилиридиму тепилиду (мәсилән, «Йәшая» 13-бап, «Йәрәмия» 4- һәм 10-бап, «Йоел» 2-бап, «Наһум» 1-бапта). Шүбһисизки, булар «Пәрвәрдигарниң күни», йәни ахирқи заманни көрситиду. ■ **2:6** Ибр. 12:26,27

8 — Күмүч Мениңки, алтун Мениңки, — дәйду самави
қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.□
9 — Бу өйниң кейинки шан-шәриви әслидикидин
зор болиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари
болған Пәрвәрдигар, — вә Мән мошу йәрдә арамлик-
хатирҗәмликни ата қилимән, — дәйду самави
қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар». □ ■

Үчинчи вәһий — Худаниң шәпқити вә бәрикити

10 Дариус падишаниң иккинчи жили, тоққузинчи
айниң жигирмә төртинчи күни, Пәрвәрдигарниң
сөзи һагай пәйғәмбәр арқилиқ келип мундақ
дейилди: —
11 «Самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәрвәрдигар мундақ дәйду: —
Каһинларға сөз қилип улардин Тәврат-қануни
тоғрилиқ: —
12 «Бириси тонининң етигидә «*Худаға* аталған гөш»ни
көтирип кетиватқинида, униң етиги нанға, умачқа,
шарапқа, зәйтун майға яки һәр қандақ аш-озуққа

□ **2:8 «Күмүч Мениңки, алтун Мениңки, — дәйду ... Пәрвәрдигар»** — шу дәвирдә дунияди көп қисим алтун-күмүч Парс имерийәсиниң қолида еди. Мәзкур бешарәттин азрақла бир мәзгилдин кейин, Парс императори Дариус тәрипидин: «Исраилниң әтрапидики жутлардин императорға елинған баҗларниң чоң бир қисмини айрип, бу пулни «Пәрвәрдигарниң өйини чирайлиқ ясаш үчүн ишлитиш керәк...»» дегән бир ярлиқ чүшүрүлди («Әзра» 4-6-бапни, шундақла «қошумчә сөз»имизни көрүң). □ **2:9 «Бу өйниң кейинки шан-шәриви әслидикидин зор болиду»** — бу бешарәтниң әмәлгә ашурулуши наһайити әҗайип болди. Сөз көп болғачқа, шәрһини «қошумчә сөз»имизгә қойдуқ. ■ **2:9** Мис. 23:20-22; Йәр. 31:31-34; Әз. 36:26-28; Мат. 3: 11-12; 11:10; 24:12-16; Мар. 1:2; Луқа 1:76; 7:27; Йуһ. 2:13-17; Йәш. 40:3; Ибр. 8:6; 12:24

мундақла тегип кәтсә, ундақта у нәрсиләр «*Худаға* аталған» боламду?» — дәп сориғин».

Каһинлар җававән: «Яқ» — деди.□

13 Вә Һагай: «Бириси җәсәткә тегип «напак» болған болса, у бу аш-озуқниң қайсибиригә тәгсә, ундақта аш-озуқ напак боламду?» — дәп сориди.

Каһинлар җававән: «У напак болиду» — деди.□

14 Андин Һагай җававән мундақ деди: — «Пәрвәрдигар: «Әнди бу хәлиқ, бу «ят әл» Мениң алдимдиму шундақтур, уларниң қоллирида ишләнгәнлириниң һәммисиму шундақтур, шуниңдәк уларниң шу йәрдә Маңа һәр бир

□ **2:12 «бириси тониниң етигидә «Худаға аталған гөш»ни көтирип кетиватқинида, униң етиги .. һәр қандақ аш-озуққа мундақла тегип кәтсә, ундақта у нәрсиләр «Худаға аталған» боламду?»** — «Худаға аталған гөш» (яки «муқәддәс гөш») — Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән қанун бойичә, бириси Худаға «гуна қурбанлиғи» («гунани тилидиған қурбанлиқ»), «енақ қурбанлиғи» яки « қурбанлиғи»ни қилғанда, бу қурбанлиқлардин мәлум парчә гөш қурбанлиқ қилмақчи болған кишиниң ярдимидә болған каһинға айрип берилгән. Бу гөш «Худаға аталған гөш» (яки «муқәддәс гөш») дәп аталған, бу гөшни пәқәт каһин вә униң аилисидикиләр йейишкә болиду. □ **2:13 «Бириси җәсәткә тегип «напак» болған болса, у бу аш-озуқниң қайсибиригә тәгсә, ундақта аш-озуқ напак боламду?»** — «напак болған» — Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән қанун бойичә, бириси җәсәткә яки җәсәт қоюлған җайға тәгсә, яки бәзи хил кесәл кишиләргә тәгсә, «напак» дәп һесапланған. У бир мәзгил (бәзидә бир күн, бәзидә бир һәптә) айрим туруши керәк еди. Айрим турғандин кейин ғусул қилип (пүтүнләй жуюнуп) андин «пак» дәп һесапланған.

сунғанлириму напактур» — дәйду.□
15 — Әнди һазир көңүл қоюп ойлиниңлар —
Бүгүндин башлап, мошу вақиттин тартип көрүңлар —
таки Пәрвәрдигарниң ибадәтханисидики таш үстигә
йәнә бир тал таш қоюлғичә, □
16 шуниңдин илгәрки күнләрдә, бириси «жигирмә
күрә»лик бир дога ашлиқни алғили кәлгәндә, мана
пәқәт он күрила чиқти; бириси шарап күпидин әллик

□ **2:14 «Пәрвәрдигар: «... уларниң қоллирида ишләнгәнлириниң һәммисиму шундақтур (напак, демәк), шуниңдәк уларниң шу йәрдә Маңа һәр бир сунғанлириму напактур» — дәйду»** — «шу йәрдә» дегән сөз бәлким «напак қоллирида» дегәнни көрситиши мүмкин. **«Пәрвәрдигар: «Әнди бу хәлиқ, бу «ят әл» Мениң алдимдиму шундақтур, уларниң қоллирида ишләнгәнлириниң һәммисиму шундақтур, шуниңдәк уларниң шу йәрдә Маңа һәр бир сунғанлириму напактур» — дәйду»** — бу толуқ сөз Исраилға наһайити еғир еди. Исраил өзи капир бир «ят әл» болған охшайду. Улардики харабә болған муқәддәс ибадәтханиниң өзи уларниң «пәрвайим пәләк» дегәндәк бихудлуқ гуналириға гува бериду. Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән қанун бойичә, гуналар пәқәт «қан төкүлүп қилинған қурбанлиқ»лар арқилиқ «йепилған» болиду. Бирақ муқәддәс ибадәтханиниң өзи харабә болуп, улар сунған қурбанлиқларни өзлириниң «напак қоллири» түпәйлидин «напак болди» десәк, әнди улар қандақму пак болалайду? «Ким напак нәрсиләрдин пак нәрсини чиқиралайду? — һеч ким!» («Аюп» 14:4). Пәқәт рәһим-шәпқәтлик бир Худа Өзи напак хәлқи үчүн бир иш қилса, андин қутқузулғили болиду. Әнди Худа (15-айәт) уларниң гуналирини кәчүрүм қилип, уларға үмүт бериду. Униң қандақ йол билән уларниң гуналирини кәчүрүм қилғанлиғи ейтилмиди. Бу мәсилиләргә болған жавап (йәни Худаниң ахирида адәмләрни гунадин паклаш үчүн немә иш қилғанлиғи) пәқәт Инжилдин тепилиду. □ **2:15 «Ибадәтханисидики таш үстигә йәнә бир тал таш қоюлғичә...»** — һагай пәйғәмбәр сөз қилғандин кейин, хәлиқ қайта қурулушниң хизмитини яңливаштин башлиған күнгичә, йәни «иккинчи жили, алтинчи айниң жигирмә төртинчи күни» (27-Сентәбр)гичә дегәнликтур.

комзәк алғили кәлсә, мана пәқәт жигирмә комзәк
чиқти.□
17 Мән қоллириңлар билән ишлигән барлиқ
ишлириңларда силәрни җудун, һал вә мөлдүр
апәтлири билән уруп кәлдим; бирақ силәр йенимға
қайтмидиңлар. □ ■
18 Әнди өтүниманки, көңүл қоюп ойлиниңлар
— бу күн, йәни тоққузинчи айниң жигирмә
төртинчи күнидин башлап, мошу вақиттин тартип,
— йәни Пәрвәрдигарниң ибадәтханисиниң қайта
қурулушини башлиған күнидин кейинки ишларға
көңүл қоюп ойлиниңлар;
19 данлар амбарға жиғилдиму? Үзүм таллири,
әнҗир, анар һәм зәйтун дәрәқлири һеч мевә
бәрмиди. Бирақ Мән бу күндин башлап силәрни
бәрикәтләймән».□

Төртинчи вәһий — Ахирқи заман •••• Зәруббабәл тоғрилиқ

20 Вә Пәрвәрдигарниң сөзи шу айниң жигирмә
төртинчи күни Һагайға иккинчи қетим келип мундақ
дейилди: —

□ **2:16 «шуниңдин илгәрки күнләрдә, бириси «жигирмә күрә»лик бир дога ашлиқни алғили кәлгәндә...»** — «илгәрки» — Ибраний тилидики бу сөз бәзидә «илгәрки», бәзидә «кейинки» дегәнни билдүриду. Қошумчә сөзлиримиздә «илгәрки» дегән тәрҗимимизниң сәвәвини ейтимиз. □ **2:17 «Мән қоллириңлар билән ишлигән барлиқ ишлириңларда силәрни җудун, һал вә мөлдүр апәтлири билән уруп кәлдим; бирақ силәр йенимға қайтмидиңлар»** — Һагай пәйғәмбәр мошу йәрдә Тәврат «Ам.» 4:9ни нәқил кәлтүриду. ■ **2:17** Һаг. 1:11 □ **2:19 «...данлар амбарға жиғилдиму? Үзүм таллири... һеч мевә бәрмиди. Бирақ Мән бу күндин башлап силәрни бәрикәтләймән»** — бу 16-19-айәтләрни қошумчә сөзлиримиздә тәһлил қилимиз.

21 — Йәһудаға валий болған Зәруббабәлгә сөз қилип
мундақ дегин: —
— «Мән асманларни, зиминни тәвритишкә
тәмшиливатимән;□
22 Падишаһлиқларниң тәхтини өрүветимән,
әлләрниң падишалиқлириниң күчини йоқитимән;
жәң һарвулири һәм униң үстидә олтарғанларни
өрүветимән; атлар вә атлиқ әскәрләр, уларниң
һәр бири өз қериндишиниң қиличи билән моллақ
атқузулиду.■
23 Шу күнидә — дәйду самави қошунларниң Сәрдари
болған Пәрвәрдигар —
Мән сени, йәни Шеалтиәлниң оғли Зәруббабәлни
алимән, — дәйду Пәрвәрдигар — андин сени худди
мөһүрлүк үзүкүмдәк қилимән; чүнки Мән сени
талливалдим, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари
болған Пәрвәрдигар».□

□ **2:21 «Мән асманларни, зиминни тәвритишкә тәмшиливатимән»** — бу сөзләр (вә 22-айәт) 6-7-айәттләрдикигә охшаш, бәлким ахирқи замандики ишларни көрситиду. ■ **2:22** Дан. 2:44-45; Йо. 2:10, 31; 3:15; Йәш. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Ам. 8:9; Мат. 24:29, Рос. 2:20; Вәһ. 6:12-13. □ **2:23 «Мән сени, йәни Шеалтиәлниң оғли Зәруббабәлни алимән,... андин сени худди мөһүрлүк үзүкүмдәк қилимән; чүнки Мән сени талливалдим»** — бу бешарәтниң әмәлгә ашурулушини «қошумчә сөз»имиздә тилға алимиз.

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in Cyrillic script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5